

Uprostřed noci přijde Ženich, aby s námi slavil svatbu. Uprostřed snu nám náhle může Bůh ukázat, že už jsme na cestě k celosti, že Kristus už do naší duše přišel, aby ji spojil – sjednotil – s Bohem. Budeme-li bdělí, pak nám nikdo dveře před nosem nepřirazí. Ježíš nás chce v tomto podobenství pozvat k tomu, abychom cítili spolu s pošetilými pannami, abychom uvolnili přístup svým argumentům, že přece nemůže být tak špatné, když je člověk trochu zapomnětlivý. Ježíš bere naše myšlenky i city vážně. Ale dotáhne je tak daleko, že se zvrtnou. Jestliže žijeme či spíše vegetujeme jen jako pošetilé panny, může nastat chvíle, kdy už je pro nás příliš pozdě. Nedělali jsme nic zlého,

jen jsme tak trochu nevědomě žili. Jenomže žijeme jen jednou. Můžeme propást pravý okamžik, kdy by v nás mohl nastat vnitřní proces zcelení. Můžeme zmeškat – Ženicha. A pak je opravdu pozdě. Krutý pak není Bůh. Každému z nás dává šanci. Ale náš život je tak strukturován, že ho můžeme promarnit. Ježíš tu nepracuje jako moralista se zdviženým prstem, nýbrž jako sen, po němž se probudíme s jistotou, že musíme svůj život změnit, že musíme žít vědoměji, bděleji, jasněji. Podobenství nám klade vnitřní úkol. A zároveň je příslibem. Náš život je cesta na svatbu, cesta k úplnosti, k celosti a k sjednocení s Bohem.

Anselm Grün

– Hlubinně psychologický výklad Písma

Předně: jde o osoby věřící, protože čekaly na ženicha, tj. na příchod Krista. Je rovněž zajímavé, že únavou usnuly všechny. Všechny usnuly, ale pět jich nakonec přece jen vyšlo ženichovi naproti s rozžatými lampami (Mt 25,1-12).

Vidíme, že usnout na chvíli únavou ještě neznamená tragédii. Problémem družiček byla jejich nepřípravenost, která měla příčinu jinde než v momentálním zdřímnutí. Ony měly a mohly využít čas na přípravu a opatřit si olej do svítilen. Nevyužily dobře čas přípravy. V tom byla příčina jejich ztroskotání.

Ovšem asi bychom význam podobenství hodně zredukovali, kdybychom uvažovali pouze v rovině časné prozíravosti (např. když včas nenatankuješ benzín a máš v noci někam jet, může se ti stát, že bude čerpací stanice zavřená). Myslím, že kvůli takovému ponaučením by nemusel Syn Boží sestupovat na zem, k tomu stačí trochu pozorovat život. Podobenství o deseti pannách není možné ukrátit o jeho rozměr eschatologický; naléhavost příběhu je v tom, že jde o záležitosti věčného života a o cestu k jeho dosažení, kterou neurčujeme my sami, ale Pán. On pro naši spásu všechno připravil, seslal nám svého Syna a svého Ducha a právem očekává, že budeme moudří alespoň natolik, že jej přijmeme.

Kateřina Lachmanová – Dvojí tvář lenosti

Veškeré trvání času je jako noc, během níž církev bdí, s očima víry obrácenými k svatým Písmům jako k pochodnám, jež září ve tmě, dokud Pán nepřijde.

sv. Augustin

Prameny, odkazy

Daniel J. Harrington – Evangelium podle Matouše – Sacra pagina; Silvano Fausti – Nad evangelium podle Matouše; Petr Karas – Boží slovo na každý den; Angelo Scarano – www.pastorace.cz; Petr Mareček – www.biblickedilo.cz; Misál na každý den liturgického roku.

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti. Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

biblický program brněnské diecéze 2010 - 2013

www.vezmiacti.cz

32. neděle v mezidobí – cyklus A

6. listopadu 2011

Ježíš řekl svým učedníkům toto podobenství: ¹„Nebeské království je podobné deseti pannám, které vzaly lampy a vyšly naproti ženichovi. ²Pět z nich bylo pošetilých a pět prozíravých. ³Pošetilé vzaly sice lampy, ale nevzaly s sebou olej, ⁴prozíravé si však vzaly s lampami také do nádobek olej. ⁵Když ženich dlouho nepřicházel, začaly všechny podřimovat a usnuly. ⁶Uprostřed noci se strhl křik: ‚Ženich je tady! Jděte mu naproti!‘ ⁷Tu všechny panny vstaly a začaly si upravovat lampy. ⁸Pošetilé prosily prozíravé: ‚Dejte nám trochu oleje, lampy nám dohasínají.‘ ⁹Ale prozíravé odpověděly: ‚Nemůžeme, nestačilo by pak ani nám, ani vám, dojděte si raději k prodáváčům a kupte si.‘ ¹⁰Jakmile však odešly nakoupit, přišel ženich a ty připravené vešly s ním na svatbu a dveře se zavřely. ¹¹Později přišly i ostatní panny a volaly: ‚Pane, pane, otevři nám!‘ ¹²On však odpověděl: ‚Amen, amen, pravím vám: Neznám vás.‘ Bděte tedy, protože neznáte den ani hodinu.“

Mt 25,1-13

Úvod k meditaci

Které oblasti mého života podceňuji a dostatečně nepoměřuji konečným cílem nebo nezaměřuji ke konečnému cíli mé životní cesty?

Výklad biblického textu

Kontext: O těchto posledních třech nedělích budeme číst perikopy z eschatologické řeči (Mt 24-25), pojednávající o příchodu Syna člověka. V prostřední části této řeči (24,36-25,13: dnešní text je její součástí) se jako „refrén“ opakuje výzva k bdělosti: Pán přijde v neznámý den, proto je třeba být neustále připraven. Podobenství o deseti družičkách, které se připravují na příchod ženicha, nemá souběžný text u Marka a Lukáše, i když Lukášovo evangelium zmiňuje Ježíšovu výzvu k připravenosti, která je znázorněna lidmi, čekajícími na pána, až se vrátí ze svatby (Lk 12,35-36).

¹Nebeské království je podobné: Tato formulace dokládá styl Matoušova evangelia, které stejným způsobem uvádí podobenství o pleveli mezi pšenící (13,24), podobenství o nemilosrdném služebníku (18,23) a podobenství o králi, který vystrojil svatební hostinu svému synu (22,2). Nebeské království se tedy nepřipodobňuje nějakým statickým obrazem ani je nelze zachytit jednoduchou definicí. Jde o událost dynamického charakteru, při které na Boží jednání odpovídá přijetí či odmítnutí ze strany lidí.

Týden
s Božím
slovem

1. čtení:

Mdr 6,12-16

2. čtení:

1Sol 4,13-18

Evangelium:

Mt 25,1-13

Srovnání:

Lk 12,35

Zj 19,9

Mt 7,22-23

Lk 13,25

Mt 24,42

Mk 13,33.35

deseti pannám, které vzaly lampy a vyšly naproti ženichovi: Při slavení židovské svatby bylo obvyklé, že ženich si přišel pro svou nevěstu do domu jejích rodičů a že pak společně šli slavnostním průvodem do ženichova domu, kde se pak slavila svatba slavnostní hostinou. Ta často trvala celý týden. S nevěstou čekaly na ženicha rovněž družičky. Jejich úkolem bylo doprovázet tento noční průvod svatebčanů a osvětlovat jej lampami a pochodněmi.

²Pět z nich bylo pošetilých a pět prozíravých: Protikladné rozlišení na *pošetilé* a *prozíravé*, které proniká celé podobenství, tvoří podstatnou část teologie Matoušova evangelia. Horské kázání vrcholí představením *prozíravého člověka*, který postavil svůj dům na skále, a *pošetilého člověka*, který postavil svůj dům na písku (7,24-27). Toto rozlišení bývá někdy dáváno do souvislosti s předcházejícím textem, ve kterém se rozlišuje mezi tím, kdo pouze říká *Pane, Pane*, a tím, kdo naproti tomu činí *vůli Otce* (7,21-23).

³Pošetilé vzaly sice lampy, ale nevzaly s sebou olej: Protikladné rozlišení na *pošetilé* a *prozíravé* je stanoveno na základě skutečnosti, zda družičky mají či nemají s sebou společně s lampou rovněž nádobku s olejem. Nemít nádobku s olejem znamená nesmět se účastnit svatební hostiny. Tento rozlišující prvek, který vyplývá z prozíravosti či z neprozíravosti družiček, se teprve na konci vyprávění stává rozhodující skutečností.

⁶Uprostřed noci se strhl křik: Křik nemůže v souvislosti se slavením svatby vyjadřovat nic jiného než radostné zvolání. Časový údaj *uprostřed noci* poukazuje na druhý příchod Páně, který byl očekáván během noci (1 Sol 5,1; Řím 13,11-12; Ef 5,14; srov. Mt 24,42).

¹²Bděte tedy, protože neznáte den ani hodinu: Vzhledem k Božímú království a jeho příchodu sděluje Ježíš, jak máme nyní jednat a co je ve hře. Nelze se připravit na ženichův příchod, až ve chvíli, kdy Kristus přijde. To je už příliš pozdě. Takto promeškáme svatební hostinu s ním. Již nyní – v době, kdy ještě není zde, ale kdy je ohlášen jeho příchod, musíme se přichystat. Tuto připravenost nelze chápat v nějakém vnějším slova smyslu. Připravenost neznamená, že bychom měli stále bdít a ve dne v noci nesměli ani oka zamhouřit. Neznamená rovněž, že bychom měli nepřetržitě a výslovně myslet na Pána. Neznamená, že se zajímáme o Pána jen jaksi okrajově a že se mu jaksi přizpůsobujeme. Znamená, že k němu důsledně a rozhodně zaměřujeme celý náš život a necháme se jím vést. Pouze v přítomnosti můžeme získat budoucnost. Přítomný okamžik vyžaduje moudré a prozíravé jednání, zaměřené na budoucnost.

Další texty v týdnu

Po: Mdr 1,1-7; Lk 17,1-6

Čt: Mdr 7,22-8,1; Lk 17,20-25

Út: Mdr 2,23-3,9; Lk 17,7-10

Pá: Mdr 13,1-9; Lk 17,26-37

St: Ez 47,1-2.8-9.12; 1Kor 3,9c-17; Jan 2,13-22

So: Mdr 18,14-16; 19,6-9; Lk 18,1-8

K tématu

Po prvním přečtení tohoto podobenství v nás vyvstanou dva dojmy. Jednak nás dopálí představa pěti moudrých panen, které jsou egoistické a nechtějí se rozdělit o olej s druhými. A jednak v nás vzbudí nevoli Bůh, který zavře dveře jen proto, že pošetilé panny přišly o trochu později. Pocity jistého *nazlobení*, které ve čtenáři vyvstanou při četbě podobenství, jsou vždy důležitým klíčem k správnému pochopení podobenství. Kde mě něco pohoršuje či zlobí, právě tam mě chce Ježíš oslovit a proměnit moje vidění. Království nebeské se přirovnává k deseti pannám, které jdou vstříc ženichovi. Svatba je i ve snech vždy obrazem vtělení, spojením protikladů, zcelením. Mluví se o deseti pannách. Deset je symbol celosti. Z deseti tu je však jen pět moudrých; zbylých pět je pošetilých. Moudré panny si s lampami vezmou i olej, aby mohly vyjít ženichovi vstříc. Rády by ho doprovázely z domu nevěsty na svatbu. Často se však dlouho vyjednávalo o darech, a tak se mohl příchod ženichův zpozdit. Uprostřed noci však zazní volání: *Ženich přichází*. Moudré panny se smějí s ním účastnit slavnosti, pošetilé musí jít nejprve olej koupit a přijdou do svatební síně pozdě.

Taková je vnější skutečnost. Jaká je však vnitřní výpověď tohoto podobenství? Podobenství mluví obrazem svatby o příchodu vnitřního Božího království. Nebe je svatba, kterou pro nás pořádá Bůh. Bůh v nás sjednocuje protiklady, spojuje v nás to, co je oddělené a co my sami spojit nedovedeme. Ženich je Kristus, který je vždy symbolem našeho vnitřního já. Kristus se s námi chce spojit, sjednotit – jeho nevěstou je naše duše. Musíme však být bdělí, musíme vědomě žít. Musíme zažehnout lampy svého vědomí a musíme počítat s tím, že uprostřed noci – v našem snu – v našem nevědomí, může náhle něco povstat. Pošetilé panny symbo-

lizují nevědomý život. Čekají na ženicha, ale nevzaly s sebou rozum. Zapomněly na olej. Náš proces zlidštění se často děje v náhlých zkušenostech, zážitcích a proměnách. *K vnitřním událostem dochází zcela nečekaně. Nikdy nevíme, k čemu dochází ve vnitřních hlubinách, a když začne velká událost sjednocení, musíme být na ni připraveni. Přichází doba, kdy může být příliš pozdě – ne proto, že bychom byli starší, nýbrž proto, že jsme v nevědomosti vegetovali, až naše tma natolik zhoustla, že už nemůže být prozářena.* (Stanford 180)

Při uzavření hodovní síně nejedná Bůh krutě, nýbrž my prostě můžeme přijít příliš pozdě, budeme-li žít nevědomě. Ve snech se objevuje motiv *pozdního příchodu* často. A naše podobenství musíme vykládat jako *sen o pozdním příchodu*. Zdá-li se nám, že jsme někam přišli pozdě, pak je to vždy známka toho, že stále ještě příliš visíme na minulosti, že žijeme ještě příliš málo vědomě. A sen je pak napomenutím, abychom žili pozorněji, bděleji, přítomněji. Sen neříká, že skutečně přijdeme pozdě. Spíše nás nabádá k tomu, abychom se vědoměji dívali do svého srdce, abychom poznali, co tam chce udělat Bůh. Pak pro nás nebude pozdě.

Skutečně příliš pozdě je jen tehdy, je-li vědomý postoj člověka tak strnulý a zatvrdlý, že cesta k vnitřní svatbě je nemožná (tamtéž s. 180). Podobenství nás chce vybídnout k tomu, abychom bděli, abychom žili vědomě, abychom vyhlíželi do své noci, zda v ní neobjevíme Ženicha. Přítom je nutná obezřetnost. Třeba i my – jako ty moudré panny – někdy usneme. Musíme jen napevno počítat s tím, že Ženich přijde. Musíme s sebou vzít olej a být připraveni na to, že to může dlouho trvat. Musíme brát svůj život vážně, takový, jaký je, s dlouhým procesem růstu. Pak příchod Ženichův nepropásneme.